

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. gegužės 3 d. Nr. 21RE2-112 (AG2-87/16-2024)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Evaldo Ambrozaičio, Vilijos Astrauskienės ir Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja),

2024 m. gegužės 2 d. Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X.Y. skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 12 d. sprendimo Nr. R-1846 „Dėl Jūsų 2024 m. vasario 28 d. skundo-prašymo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

2024 m. balandžio 16 d. Komisijos sprendimu Nr. P2-83(AG2-87/16-2024) (b. l. 10–11) priimtas nagrinėti pareiškėjos X.Y. skundas atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra) (b. l. 1). Pareiškėja reiškia reikalavimus: 1) panaikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 12 d. sprendimą Nr. R-1846 „Dėl Jūsų 2024 m. vasario 28 d. skundo-prašymo“; 2) įpareigoti Agentūrą priimti naują sprendimą dėl netekto darbingumo atgaline data nuo pirmo kreipimosi 2015 m. spalio 23 d. į šią įstaigą datos iki 2020 m. rugpjūčio 4 d. ir duomenis už šį laikotarpį pateikti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai (toliau – ir VSDFV).

Pareiškėja skundžiasi atsakovės prašymo nustatyti darbingumo lygį atgaline data (nuo 2015 m. spalio 23 d. iki 2020 m. rugpjūčio 4 d.) ignoravimu. Nurodo, jog Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos (toliau – ir Tarnyba) Šiaulių teritorinis skyrius ir Klaipėdos I teritorinis skyrius (2023 m. rugpjūčio 25 d. sprendime Nr. STS-3577) ignoravo pareiškėjos prašymą nustatyti netektą darbingumą atgaline data (nuo 2015 metų).

Paaiškina, jog Tarnyba 2015 m. pripažino ją darbinga, esant tikslintoms diagnozėms, kurių tikslinti iš gydymo įstaigų nebuvo prašoma, o gydymo įstaigos tinkamai nepateikė reikiamų dokumentų Tarnybai vertinimui. Dėl šios priežasties mano, jog netektas darbingumas turi būti nustatytas atgaline data, netaikant trijų metų ribojimo laikotarpio. Pažymi, jog dėl COVID19 pandemijos 2020 m. Šiaulių respublikinėje ligoninėje buvo atidėti jai paskirti stuburo juosmeninės dalies magnetinio rezonanso tyrimai, kurie dėl šios situacijos atlikti vėliau. Netektas darbingumas taip pat nustatytas vėliau, negautos netekto darbingumo pajamos ir nesuteiktos socialinės garantijos. Atkreipia dėmesį, jog 2016 m. birželio 13 d. atliktas dešinio kelio sąnario magnetinio rezonanso tyrimas Šiaulių respublikinėje ligoninėje (buvusi UAB „Affidea Lietuva“) taip pat atsakovės nebuvo vertinamas, tyrimas ignoruotas.

Atsakovė Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2024 m. balandžio 24 d. Komisijai pateikė atsiliepimą (b. l. 22–24), kuriuo prašo

pareiškėjos skundą atmesti.

Nurodo, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius atliko pakartotinį pareiškėjos darbingumo lygio vertinimą ir 2024 m. sausio 8 d. sprendimu Nr. SS-77 „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ paliko galioti Tarnybos teritorinio skyriaus priimtą sprendimą, kuriuo pareiškėjai nustatė 45 proc. darbingumo lygį dėl priežasties „ligos arba būklės“ nuo 2023 m. sausio 28 d. (past., turėtų būti nuo 2023 m. liepos 28 d.) iki 2028 m. sausio 5 d., iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos. Akcentuoja, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius pareiškėjai nuosekliai ir išsamiai paaiškino apie darbingumo lygio, jo priežasties, termino nustatymą reglamentuojančius teisės aktus, vertinimo tvarką, priimto sprendimo motyvus bei jo apskundimo tvarką.

Pažymi, jog 2024 m. vasario 28 d. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius pakartotinai gavo pareiškėjos skundą-prašymą dėl netekto darbingumo nustatymo ir buvusios būklės atgaline tvarka papildomo peržiūrėjimo. Motyvuoja, jog skundas šiuo aspektu Agentūroje buvo išnagrinėtas, dėl jo priimtas motyvuotas sprendimas, todėl jis negalėjo būti dar kartą nagrinėjamas vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalimi.

Remdamasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, akcentuoja, jog teisinis reglamentavimas draudžia pradėti ir vykdyti dvi administracines procedūras, kurių rezultatas būtų priimti du galutiniai sprendimai tuo pačiu klausimu.

Paaiškina, jog 2015 m. Šiaulių I teritorinis skyrius atliko pirminį asmens darbingumo lygio vertinimą ir nustatė 65 proc. darbingumo lygį (be termino). Šį sprendimą pareiškėjai apskundus Tarnybos direktoriui, buvo atliktas pakartotinis darbingumo lygio vertinimas ir priimtas sprendimas palikti galioti Tarnybos teritorinio skyriaus sprendimą nepakeistą. Paaiškina, jog antrą kartą dėl darbingumo lygio nustatymo pareiškėja į Tarnybą kreipėsi 2020 m. ir jai buvo nustatytas 55 proc. darbingumo lygis, galiojantis nuo 2020 m. rugpjūčio 5 d. (termino pradžia yra asmens prašymo nustatyti darbingumo lygį Tarnyboje gavimo diena) iki 2021 m. rugsėjo 28 d. Vadovaujantis Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašo (toliau – ir Tvarkos aprašo) 28 punktu, jei asmuo dėl pateisinamų priežasčių praleidžia pakartotinio darbingumo lygio vertinimo laiką ir jei jis prašo, darbingumo lygis ar priežastys gali būti nustatyti atgaline data, jeigu Tarnybai pateikiami visi reikalingi dokumentai (duomenys), būtini darbingumo lygiui ar jo priežastims nustatyti atgaline data, bet ne daugiau kaip už trejus praėjusius metus, skaičiuojant nuo dokumentų gavimo Tarnyboje dienos. Kadangi pareiškėja į Tarnybą 2015 m. kreipėsi pirmą kartą, jai nustatytas 65 proc. darbingumo lygis be termino, o antrą kartą, pasikeitus sveikatos būklei, su naujais mediciniais duomenimis į Tarnybą kreipėsi 2020 m. rugpjūčio 5 d., atsakovė sprendžia, kad ji nebuvo praleidusi pakartotinio darbingumo lygio vertinimo laiko, todėl ši Tvarkos aprašo nuostata dėl termino nustatymo atgaline data negali būti taikoma.

Komisijoje gautas pareiškėjos atsiliepimas į atsakovės atsiliepimą. Papildomai pareiškėja paaiškina, jog atsakovė netinkamai atliko savo pareigas, medicinos įstaigų nebuvo prašoma patikslinti diagnozių, prašymų ir skundų buvo nepaisoma. Mano, jog atsakovė turi darbingumo lygio nustatymą atlikti atgaline data, nuo pirmojo kreipimosi dienos, netaikant 3 metų apribojimo laikotarpio. Dėl atsakovės netinkamai atliktų pareigų, pareiškėja patyrė neturtinę žalą, negavo tinkamų paslaugų kitose valstybinėse institucijose (b. l. 115). Kartu pateikti dokumentai prijungti prie bylos (b. l. 116–121).

Bylos šalims apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai (b. l. 12–16, 113–114). Pareiškėja ir atsakovė prašė bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka (b. l. 17, 24). Atsižvelgiant į bylos šalių išreikštą valią, byla išnagrinėta rašytinio proceso tvarka.

Skundas atmestinas.

Byloje kilo ginčas dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (minėta, toliau – ir Agentūra) Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 12 d. sprendimo Nr. R-1846 „Dėl Jūsų 2024 m. vasario 28 d. skundo-prašymo“, kuriuo nuspręsta pakartotinai nenagrinėti prašymo dėl darbingumo nustatymo atgaline data, teisėtumo bei įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Bylos duomenys patvirtina, jog pareiškėja 2024 m. vasario 28 d. Agentūros Šiaulių skyriui pateikė skundą-prašymą (reg. Nr. SK-903, b. l. 107), prašydama pateikti išvadas dėl netekto darbingumo nustatymo ir buvusios būklės atgaline data nuo 2015 m. spalio 23 d. (toliau – ir Prašymas). Nurodė, jog prašymas teikiamas remiantis Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Panevėžio skyriaus 2024 m. vasario 14 d. atsakymu Nr. (10.3E) DV_S-11702 (toliau – ir VSDFV Panevėžio skyriaus raštas), kuriame išaiškinta teisė dėl netekto darbingumo / dalyvumo atgaline tvarka peržiūrėjimo kreiptis į Agentūrą (b. l. 108–109). Prašyme paaiškinta, jog pirmą kartą į Tarnybą kreipėsi 2015 m. spalio 23 d. su siuntimu Nr. 2306 (toliau – ir Siuntimas). Neįgalumas nebuvo nustatytas, ir netekto darbingumo pensija nepradėta mokėti dėl nepaskirtų išsamių sveikatos būklę patvirtinančių tyrimų bei Tarnybos nepareikalauto išsamaus duomenų pateikimo ir diagnozių tikslinimo iš gydymo įstaigos, pateikusios Siuntimą. Pareiškėja prašė peržiūrėti netektą darbingumą ir pripažinti jį nuo pirmos kreipimosi dienos, netaikant 3 metų apribojimo laikotarpio, nes gydymo įstaiga nepateikė išsamių duomenų apie sveikatos būklę, Tarnyba atliko vertinimą trūkstant tokių duomenų.

Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 12 d. sprendimu Nr. R-1846 „Dėl Jūsų 2024 m. vasario 28 d. skundo-prašymo“ (minėta, toliau – ir Sprendimas) nuspręsta Prašymo nenagrinėti, kadangi jis jau yra išnagrinėtas. Sprendimo teisiniu pagrindu nurodyta Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 dalis, faktiniu pagrindu – aplinkybė, jog pareiškėjos darbingumo lygis buvo vertinamas Tarnybos Klaipėdos I teritoriniame skyriuje, kuris 2023 m. rugpjūčio 25 d. priėmė sprendimą Nr. STS-3577, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, atlikęs pakartotinį darbingumo lygio vertinimą, 2024 m. sausio 8 d. priėmė sprendimą Nr. SS-77, kuriame išsamiai paaiškino apie darbingumo lygio, jo priežasties, termino nustatymą reglamentuojančius teisės aktus, vertinimo tvarką, priimto sprendimo motyvus bei jo apskundimo tvarką (b. l. 111).

Nesutikimą su Sprendimu pareiškėja iš esmės motyvuoja tuo, kad prašymas dėl darbingumo lygio nustatymo atgaline data ignoruojamas, jis nėra išnagrinėtas.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (minėta, toliau – ir VAĮ), Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 1 d. nutarimo Nr. 1014 redakcija, toliau – ir Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklės), ir kiti teisės aktai.

Atsakovė pagal vykdomų funkcijų apimtį ir veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje (taip pat priimdama administracinius sprendimus) privalo vadovautis ir VAĮ nuostatomis, be kita ko, garantuojančiomis asmens teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą (VAĮ 1 straipsnis). Atsakovė taip pat yra institucija, kuri VAĮ nustatyta tvarka ir terminais priima sprendimus dėl asmens su negalia dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų (Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 6 punktas). Analogiška nuostata buvo numatyta ir pagal iki 2023 m. gruodžio 31 d. galiojusį teisinį reguliavimą, t. y. atsakovei teisės aktais suteikta teisė nustatyti darbingumo lygį, jo priežastis, atsiradimo laiką, terminą (Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 2 punktas).

Vadovaujantis VAĮ 2 straipsniu, prašymas – tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus (10 dalis), o skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti (12 dalis). Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai įpareigoti nagrinėti pagal Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisykles (VAĮ 11 straipsnio 1 dalis). Į prašymą viešojo administravimo subjektas turi atsakyti atsižvelgdamas į jo turinį (Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių 45 punktas), pagal 45.3 punktą, į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAĮ 13 straipsnyje nustatyta tvarka (pateikiamas atitinkamas sprendimas arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys), išskyrus atvejus, kai prašymas patenka į VAĮ 11 straipsnio 3 dalyje reglamentuojamus atvejus, kada prašymas (skundas) gali būti iš viso nenagrinėjamas.

VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 3 punktas nustato, kad prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų

nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, be kita ko, jeigu paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą.

Aiškindamas šią teisės normą Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad viešojo administravimo subjekto finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, skirti įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti, turi būti naudojami efektyviai, racionaliai, todėl įstatymų leidėjas nustatė sąlygas, kada skundas (prašymas) gali būti nenagrinėjamas. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas laikosi pozicijos, kad tapatus prašymas viešojo administravimo subjektui gali būti pateikiamas, tačiau jis turi būti pagrįstas naujomis aplinkybėmis ar papildomais argumentais (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. vasario 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-602-888/2013, 2015 m. balandžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-869-756/2015, 2016 m. vasario 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-305-492/2016). Draudimas vykdyti pakartotinę administracinę procedūrą netaikomas tais atvejais, kai asmens pakartotinis prašymas priimti sprendimą yra ne dėl to paties dalyko ir / ar ne tuo pačiu pagrindu (žr., pvz., 2014 m. birželio 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-762/2014; 2014 m. gegužės 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-736/2014). Vertinant, ar pagrįstai pareiškėjo kreipimasis pakartotinai nenagrinėtas, analizuojama, ar kreipimesi pateikiami nauji faktiniai duomenys, papildomi argumentai, leidžiantys abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-756-37/2012, 2019 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2120-756/2019). Vertinti, ar pateikti duomenys yra nauji ir gali daryti įtakos priimtam sprendimui, yra atsakovo kompetencija (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-665-822/2015, 2019 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-672-629/2019).

Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reguliavimą bei teisminę praktiką byloje sprendžiama, ar atsakovė turėjo teisinį ir faktinį pagrindą nenagrinėti pareiškėjos Prašymo, t. y. analizuojama, ar pareiškėja į atsakovę kreipėsi dėl to paties dalyko ir / ar tuo pačiu pagrindu, ar Prašyme pateikti nauji faktiniai duomenys, kurie nebuvo nagrinėti atsakovės anksčiau. Komisija dėl darbingumo lygio nustatymo, termino, priežasčių nustatymo ir atsakovės priimtų sprendimų dėl darbingumo lygio nepasisako, kadangi šios bylos ginčo dalyku yra atsakovės sprendimas pakartotinai nenagrinėti prašymo nustatyti darbingumo lygį atgaline data.

Nagrinėjamoje byloje susiklostė tokia faktinė ir teisinė situacija, kai pareiškėjai nustatytas 45 procentų darbingumo lygis nuo 2023 m. liepos 28 d. iki 2028 m. sausio 5 d., t. y. iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos pagal 2024 m. sausio 8 d. Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą Nr. SS-77 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“ (b. l. 98–100), kuris nagrinėjo pareiškėjos skundą dėl Tarnybos Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2023 m. rugpjūčio 25 d. sprendimo Nr. STS-3577. Pareiškėjos nuomone, darbingumo lygis turėjo būti nustatytas nuo pirmojo kreipimosi datos (2015 m. spalio 23 d.). Kadangi toks prašymas neišspręstas, pareiškėja Prašymu prašė atgaline data nustatyti darbingumo lygį. Byloje sprendžiama, ar pareiškėja anksčiau buvo išreiškusi prašymą dėl darbingumo lygio nustatymo atgaline data, ar toks prašymas atsakovės buvo sprendžiamas, ar su Prašymu pateikti nauji duomenys, leidžiantys abejoti ankstesnio sprendimo pagrįstumu. Šiuo aspektu svarbios byloje nustatytos faktinės aplinkybės dėl pareiškėjos teiktų prašymų nustatyti negalią, priimtų sprendimų.

Bylos medžiaga patvirtina, jog pareiškėja pirmą kartą į Tarnybą dėl darbingumo lygio nustatymo kreipėsi 2015 m. Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius 2015 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. SS-3674 nusprendė nekeisti Tarnybos Šiaulių I teritorinio skyriaus 2015 m. spalio 26 d. Darbingumo lygio vertinimo aktu Nr. DL-4567 priimto sprendimo, kuriuo pareiškėjai nustatytas 65 procentų darbingumo lygis (b. l. 117–118). Iš esmės dėl šio darbingumo lygio nustatymo (pareiškėjos vertinimu – netinkamo darbingumo lygio nustatymo) kilo poreikis nustatyti netekto darbingumo lygį atgaline data.

Nagrinėjamai bylai aktualios faktinės aplinkybės, patvirtinančios, jog pareiškėja pakartotinai į Tarnybą kreipėsi 2023 m. liepos 28 d. prašymu nustatyti darbingumo lygį (b. l. 52). Prašyme aiškiai

išreiškė poziciją nustatyti darbingumo lygį nuo 2015 metų, kada pirmą kartą kreipėsi dėl darbingumo lygio nustatymo. Tarnybos Klaipėdos I teritorinis skyrius 2023 m. rugpjūčio 25 d. sprendimu Nr. STS-3577 „Dėl darbingumo lygio“ nustatė 55 proc. darbingumo lygį, nuo 2023 m. liepos 28 d. iki 2028 m. sausio 5 d. (b. l. 26–27). Nesutikdama su Tarnybos Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2023 m. rugpjūčio 25 d. sprendimu Nr. STS-3577, pareiškėja 2023 m. rugsėjo 29 d. Tarnybos direktoriui pateikė skundą, kuriame be kito ko, skundėsi teisių pažeidimu tuo aspektu, jog buvo ignoruotas prašymas nustatyti netektą darbingumą atgaline data. Prašė nustatyti netektą darbingumą nuo pirmojo kreipimosi į Tarnybą 2015 metais dienos, kadangi tuomet buvo pripažinta darbinga, esant tikslintoms diagnozėms, dėl kurių tikslinimo į gydymo įstaigą ir teismo medicinos ekspertizę atlikusią įstaigą nesikreipė, todėl priėmė neteisingą sprendimą, dėl kurio padaryta turtinė žala, negautos išmokos ir nesuteiktos priklausiusios paslaugos kitose institucijose (b. l. 25). 2024 m. sausio 8 d. Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime Nr. SS-77 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“ (b. l. 98–100) *inter alia* (be kita ko) buvo sprendžiamas klausimas ir dėl darbingumo lygio nustatymo atgaline data nuo 2015 m. Atsakovė minėtame sprendime nurodė, jog vadovaujantis Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-479 (minėta, toliau – ir Tvarkos aprašo), 28 punktu, jei asmuo dėl pateisinamų priežasčių praleidžia pakartotinio darbingumo lygio vertinimo laiką ir jei jis prašo, darbingumo lygis ar priežastys gali būti nustatyti atgaline data, jeigu Tarnybai pateikiami visi reikalingi dokumentai (duomenys), būtini darbingumo lygiui ar jo priežastims nustatyti atgaline data, bet ne daugiau kaip už trejus praėjusius metus, skaičiuojant nuo dokumentų gavimo Tarnyboje dienos. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius sprendė, jog atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja į Tarnybą 2015 m. kreipėsi pirmą kartą, jai nustatytas 65 proc. darbingumo lygis be termino, o antrą kartą, pasikeitus sveikatos būklei, su naujais mediciniais duomenimis į Tarnybą kreipėsi 2020 m. rugpjūčio 5 d., pareiškėja nebuvo praleidusi pakartotinio darbingumo lygio vertinimo laiko, todėl ši Tvarkos aprašo nuostata dėl termino nustatymo atgaline data negali būti taikoma. Byloje nėra duomenų, jog pareiškėja 2024 m. sausio 8 d. Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą Nr. SS-77 privaloma ikiteismine tvarka skundė Komisijai. Pareiškėja pasirinko ginti galimai pažeistas teises, prašydama paties viešojo administravimo subjekto priimti sprendimą dėl darbingumo lygio nustatymo atgaline data. Gavusi atsakymą, jog Prašymas nenagrinėjamas, skundu kreipėsi į Komisiją. Todėl Komisija nepasisakys dėl Tarnybos Sprendimo skyriaus 2024 m. sausio 8 d. Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime Nr. SS-77 pateiktos pozicijos netaikyti Tvarkos aprašo 28 punkto nuostatos dėl termino nustatymo atgaline data taikymo negalimumo pareiškėjos situacijoje.

Pažymėtina, jog Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. spalio 11 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A-684-602/2023 (b. l. 73–79) pakeistas Regionų administracinio teismo Šiaulių rūmų 2022 m. gegužės 16 d. sprendimas ir pareiškėjos X.Y. reikalavimas dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šiaulių I teritorinio skyriaus 2021 m. rugpjūčio 5 d. sprendimo Nr. STS-2312 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“ panaikinimo paliktas nenagrinėtu. Iš minėtos Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutarties turinio matyti, jog apeliacinis skundas buvo nagrinėjamas ir dėl netekto darbingumo nustatymo atgaline data (nutarties 25, 47 punktai, b. l. 76, 78). Neturtinės žalos atlyginimo klausimas buvo grindžiamas pareiškėjos argumentais, jog žala atsirado dėl Lietuvos valstybę atstovaujančios institucijos galimai nerūpestingai atliktų pareigų, pažeistų teisės aktų, reglamentuojančių netekto darbingumo priežasčių nustatymą ir netekto darbingumo nustatymą atgaline data <...>. Analogiški argumentai dėl netekto darbingumo nustatymo atgaline data, kaip ir Prašyme, buvo nurodyti ir teismui (pvz., Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų 2022 m. gegužės 16 d. sprendimo aprašomojoje dalyje nurodyta „ignoruotas prašymas nustatyti netektą darbingumą atgaline data, buvo paliktas neįvertintas 2016-06-13 atliktas dešinio kelio magnetinio rezonanso tyrimas <...>, b. l. 46).

Vykdydamas įsiteisėjusį Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų 2022 m. gegužės 16 d. sprendimą, Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius atliko pakartotinį darbingumo lygio vertinimą, ir 2023 m. lapkričio 9 d. sprendimu Nr. SS-3386 nusprendė patvirtinti, kad Tarnybos Šiaulių I teritorinio skyriaus 2021 m. rugpjūčio 5 d. sprendimas Nr. STS-2312 priimtas pagrįstai ir

teisėtai (b. l. 102 –104). Ginčų Komisija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, nagrinėdama pareiškėjos skundą dėl Tarnybos 2023 m. lapkričio 9 d. sprendimo Nr. SS-3386, 2023 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. S-305 (toliau – ir Ginčų komisijos sprendimas) nusprendė įpareigoti Tarnybą per 10 dienų pakeisti Tarnybos 2023 m. lapkričio 9 d. sprendimą Nr. SS-3386 „Dėl X.Y. darbingumo lygio“ (b. l. 81–85). Ginčų komisijos sprendime pasisakyta, jog keičiamo Tarnybos sprendimo darbingumo lygio nustatymo termino pradžia yra Tarnybos teritorinio skyriaus sprendime nurodyto darbingumo lygio nustatymo termino pradžia, t. y. darbingumo lygio nustatymo terminas yra nuo 2023 m. liepos 28 d. iki 2028 m. sausio 5 d., todėl Tarnybos Sprendimų kontrolės skyriui vykdant Komisijos sprendimą terminas negali būti keičiamas (b. l. 85). Vykdydamas Ginčų komisijos sprendimą, Tarnybos Sprendimų kontrolės skyrius 2024 m. sausio 8 d. sprendimu Nr. SS-78 (b. l. 96–97) nusprendė pareiškėjai nuo 2023 m. liepos 28 d. iki 2028 m. sausio 5 d. nustatyti 45 proc. darbingumo lygį dėl priežasties „ligos arba būklės“.

Taigi šios faktinės aplinkybės suponuoja išvadą, jog Prašymas dėl netekto darbingumo nustatymo atgaline data iš esmės buvo išnagrinėtas viešojo administravimo subjekto (Agentūros – priimant 2024 m. sausio 8 d. Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą Nr. SS-77 ir pateikiant motyvus, kodėl netekto darbingumo lygis nustatomas nuo prašymo pateikimo datos – 2023 m. liepos 28 d., o ne atgaline data). Į atsakovę kreipiantis tiek prašymu nustatyti negalią (b. l. 52), tiek Prašymu buvo nurodomas tapatus pagrindas – aplinkybės, kuriomis pareiškėja grindė reikalavimą nustatyti netektą darbingumą atgaline data nuo 2015 m., dalykas – taip pat tapatus. Taigi darytina išvada, jog pareiškėja siekia tapačių teisinių pasekmių – netekto darbingumo nustatymo atgaline data, kai tuo tarpu Agentūra priėmė sprendimą (2024 m. sausio 8 d. Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą Nr. SS-77) aiškiai nurodydama darbingumo lygio nustatymo terminą, išreikšdama valią dėl teisinio reglamentavimo darbingumo lygį nustatyti atgaline data (Tvarkos aprašo 28 punkto) netaikymo, iš esmės netenkindama prašymo nustatyti darbingumo lygį atgaline data.

Komisija vertina, jog pareiškėja Prašyme nenurodydama naujų faktinių aplinkybių, iš esmės siekė inicijuoti pakartotinę administracinę procedūrą, tačiau toks siekis akivaizdžiai prieštarauja VAI 11 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatytam teisiniam reglamentavimui. Su Prašymu nebuvo pateikti nauji faktiniai duomenys, kurie atsakovės nebuvo nagrinėti anksčiau. Kaip matyti iš Prašymo turinio, kaip priedai buvo pateikti Siuntimo kopija ir VSDFV Panevėžio skyriaus raštas, kuriame pateikta informacija, jog pareiškėja turi teisę dėl netekto darbingumo nustatymo atgaline data kreiptis į Agentūrą. Siuntimo duomenys atsakovės buvo įvertinti anksčiau, o VSDFV Panevėžio skyriaus raštas dėl siūlymo kreiptis į atsakovę vertinamas kaip bendro pobūdžio informacija. Taigi naujų faktinių duomenų, kurie nebūtų atsakovės vertinti nagrinėjant 2023 m. skundą dėl teritorinio skyriaus sprendimo peržiūrėjimo ir atsakovei priimant 2024 m. sausio 8 d. Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą Nr. SS-77, pateikta nebuvo. Nustatytų aplinkybių pagrindu spėjama, jog atsakovė pagrįstai atsisakė pakartotinai nagrinėti Prašymą.

Komisija, įvertinusi byloje esančius rašytinius įrodymus, sprendžia, jog Sprendimas pakartotinai nenagrinėti prašymo nustatyti darbingumo lygį atgaline data laikytinas teisėtu. Atsakovė tinkamai nusprendė dėl Prašymo tapatumo, tinkamai įvertino faktinę aplinkybę, kad anksčiau jau yra pateikusi sprendimą dėl pareiškėjos darbingumo lygio, išaiškinusi darbingumo lygio, jo priežasties, termino nustatymą reglamentuojančius teisės aktus, vertinimo tvarką, priimto sprendimo motyvus bei sprendimo apskundimo tvarką, todėl priėmė motyvuotą ir pagrįstą Sprendimą, pagrįstai taikė VAI 11 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatytą pagrindą nenagrinėti Prašymo. Komisija, įvertinusi Sprendimo turinį, nustatytų aplinkybių kontekste, sprendžia, jog jis atitinka esminius VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus, keliamus, administraciniam aktui, t. y. administracinis aktas pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, nurodytos visos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės bei motyvai, motyvų išdėstymas yra aiškus ir pakankamas, nurodyta priežastis Prašymo nenagrinėti pagrįsta byloje surinktais įrodymais, nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, Sprendimas pasirašytas kompetentingo subjekto, todėl nėra pagrindo naikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. kovo 12 d. sprendimo Nr. R-1846 „Dėl Jūsų 2024 m. vasario 28 d. skundo-prašymo“.

Atkreiptinas dėmesys, jog Komisija, nagrinėdama skundus (prašymus), žalos atlyginimo klausimų nesprendžia (pagal Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo įstatymo (toliau – ir IAGNTĮ) 5 straipsnio 5 dalį), todėl dėl pareiškėjos argumentų patyrus materialinę žalą, nepasisakoma.

Išvestiniu skundo reikalavimu pareiškėja prašo įpareigoti Agentūrą priimti naują sprendimą dėl netekto darbingumo atgaline data nuo pirmo kreipimosi 2015 m. spalio 23 d. į šią įstaigą datos iki 2020 m. rugpjūčio 4 d. ir duomenis už šį laikotarpį pateikti VSDFV. Pažymėtina, jog IAGNTĮ 5 straipsnio, 20 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatos nesuteikia teisės Komisijai priimti sprendimų, priskirtinų Agentūros kompetencijai, kadangi Komisija neatlieka viešojo administravimo. Teismų praktikoje yra konstatuota, jog administracinis teismas (šiuo atveju Komisija), nagrinėdamas skundus dėl individualių administracinių aktų teisėtumo, vykdo viešojo administravimo subjektų kontrolę t. y. teismas (Komisija) kontrolės modelio byloje vykdo objektyvios teisinės tvarkos apsaugos funkcijas. Materialinės teisės normas taiko ne teismas (Komisija), o viešojo administravimo subjektas, kuris sprendžia klausimą dėl administracinio sprendimo priėmimo, o administracinis teismas (Komisija) tik sprendžia klausimą, ar viešojo administravimo subjektas teisingai taikė materialinės teisės normas (pvz., Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2013 m. gruodžio 10 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A602-1902/2013). Atsižvelgiant į tai, kad Prašymas atsakovės pagrįstai buvo pakartotinai nenagrinėtas, 2024 m. sausio 8 d. Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas Nr. SS-77 yra galiojantis, nepakeistas, nėra teisinio ir faktinio pagrindo tenkinti išvestinį reikalavimą dėl įpareigojimo atlikti veiksmus.

Atsakovė atsiliepimu prašo Komisijos priimti sprendimą dėl dokumentų neviešinimo. Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša. Pagal įstatymo analogiją vadovaujamosi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Komisija, įvertinusi tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialių kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, savo iniciatyva visą nagrinėjamos bylos medžiagą pripažįsta nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu pareiškėjos skundas atmestinas, kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos X.Y. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys gali apskusti Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Vilija Astrauskienė